Autor Guste Santini
Četvrtak, 10 Svibanj 2001 20:44

Rad Gordana Družića predstavlja nezaobilazno štivo za ekonomske analitičare koji se žele preciznije upustiti u svekolika događanja - uzroke i posljedice - koja su rezultirala prisutnom krizom. Ovako visoku ocjenu rada temeljim na tri činitelja.

Prvo. Autor analizira ekonomska događanja koja su prethodila stvaranju Hrvatske države. Vrlo analitički i kritično se odnosi prema prethodnom razdoblju. Što više korijene današnje krize traži i nalazi već u sedamdesetim godinama kako bi "dobio" što objektivniju osnovicu (strukturu) za svoju temeljnu analizu - prisutnu svekoliku društvenu krizu.

Drugo. Kako bi se moglo sustavno odrediti događaji i događanja u devedesetim godinama posebno analizira temeljne uzroke krize. Na prvo mjestu je nasljeđe prethodnog sustava. potom analizira uzroke rata i ratnih razaranja. I konačno, proces pretvorbe i privatizacije. Ovim kretanjima pridodaje, u određenjima svekolike međuovisnosti, analizu ekonomske politike pri čemu polazi od nezaobilaznih varijabli kao što su: javni prihodi i rashodi, monetarna politika, tečajna politika… Posebnu pažnju, opravdano, posvećuje bankarskom sustavu i sektoru poduzeća. Kako bi predložio moguća rješenja, i time zaokružio analizu, Autor sumira rezultate analize čime "sugerira" nužnost dodatnih istraživanja.

Treće. Autor je veliki napor morao uložiti kako bi odredio kvantitativne pokazatelje temeljem kojih je analitičkim instrumentarijem dobio prezentirane rezultate. Složenost ovog zadatka je poznata ekonomskim analitičarima i nije ju potrebno posebno obrazlagati.

Ipak želim podvući nekoliko stavova autora koje smatram posebno zanimljivim i širem krugu čitalaca kojim im toplo preporučam da pročitaju ovaj analitički rad, koji je čitljivo i jednostavno pisan, pri čemu nije umanjena preciznost analize.

Gordan Družić jasano precizira da je umjesto sanacije banaka valjalo sanirati privredu. Ovim pristupom smatra Družić pored sanirane privrede neizravno bi se sanirale i banke i privredna struktura hrvatskog gospodarstva bi bila neuporedivo konkurentnija. Prodaje koja je uslijedila nakon sanacije snažna je potvrda autorovoj tezi.

Nesanirano gospodarstvo "nasilno" privatizirano putem saniranih (sic!) banaka uz svekoliku potporu stare devizne štdenje rezultiralo je današnjom krizom gospodarstva koje je dodatno zaostalo u tehničko-tehnološkom razvoju.

Značajna je teza Autora, koja će vjerojatno izazvati snažne polemike u pravcu podrške/osporavanja, koja se ukratko određuje kao prorecesijksa ekonomska politika i njezina indoktriniranost dogmom da je stabilizacija na postojećoj (nedopustivo niskoj) razini korištenja činilaca pretpostavka razvoju. Drugim rječima, prorecesijska ekonomska politika legalizirana je kao dugoročna strategija, što je, uz katastrofalnu pretvorbu, pogrešnu razinu stabilizacije i podređenost ukupne politike mafiokraciji, dovelo do gotovo potpune destrukcije hrvatskog gospodarstva, do krupnih strukturnih debalansa u svim segmentima nacionalne ekonomije.

Značajne kritike su upućene i današnjoj vlasti. Autor smatra da dijagnoza stanja hrvatskog gospodarstva nije validna. Temeljne probleme autor vidi u potpunoj "ovisnosti" hrvatskog gospodarstva o kreditima banaka što je neostvarivo u uvjetima internacionaliziranih banaka.

Moglo bi se - i dalje - nabrajati teze Gordana Družića što bi ovaj napis pretvorilo u analizu spomenutog rada i što bi, po prirodi stvari, više bio moj doživljaj rada u odnosu na moju namjeru: poziv ekonomskim analitičarima, i ne samo njima, da ga pročitaju i slaganjem/neslaganjem odaju pažnju naporu koji uvijek valja utrošiti da bi se napisala ozbiljna ekonomska studija.